

Андрій Лоїш

Кожен християнин чинить милосердя і хоче отримувати у відповідь також діла милосердя. Сам Христос навчав нас у нагірній проповіді: «Блаженні милосердні, бо зазнають милосердя» (Мт 5, 7). Господь наш Ісус Христос у своєму милосерді дає кожному віруючому надію на спасіння. Гріх людини у даному випадку полягає в тому, що даровану нам надію ми сприймаємо у крайнощах. Зокрема або надмірно надіємось на Боже милосердя, або надія на Боже милосердя у нас повністю відсутня. Обидва ці випадки є гріхом, але, нажаль, дуже часто зустрічаються у нашому житті. Цей гріх важко побачити неозброєним оком, бо він має «стратегічний» характер, тобто діє постійно, а наслідки не завжди є такими явними.

Надмірна надія на Боже милосердя

Надмірна надія на Боже милосердя проявляється у багатьох випадках. Зокрема, ми часто ризикуємо нашим життям, не дбаємо про здоров'я, живемо без шлюбу у розпусті, ліниві у навчанні, маємо чимало шкідливих звичок тощо. Але найбільший гріх полягає у нерозкаяності, мовляв: «і так постійно грішу», або відкладання Сповіді на невизначений термін. Ми надмірно надіємося на милосердя Боже, а тим самим збільшуємо наш гріх, що є перш за все станом особи, який проявляється у вчинках. Людина розуміє це, та повернення з такого стану на дорогу добра є важким. В особистій духовній боротьбі кожен християнин не покинутий напризволяще, а співпрацює із Христом – силою Святого Духа – під материнською опікою Церкви.

Дароване нам святе таїнство Покаяння є безмежним виявом Божої любові й милосердя до нас, грішних, тому Церква закликає бодай раз на рік користати з цього. Ми не повинні сприймати це як обмежувачий нас закон, але як застереження від закам'янілості нашого серця, бо надмірна надія на милосердя робить нас байдужо лінивими, а це – неминуче скочування у прірву гріхів.

Безнадія на Боже милосердя

Згідно з Катехизмом УГКЦ християнин, покликаний до поступового зростання, «до повноти зрілості Христа» (Еф 4, 13), через людську слабкість часто помиляється, зневірюється у любові Божій, Божому милосерді. Ця друга крайність – безнадія на милосердя Боже – найчастіше призводить нас до розчарування у житті, злоби, смутку, депресії. У такому стані людина переважно говорить, що ніхто вже їй не допоможе, що вона вже нікому не потрібна, що за цей чи інший вчинок її ніхто не пробачить, що її ніхто не любить.

Нудьга породжує відчуття спустошення, відрази, порожнечі життя, зневіри у власному спасінні; нудьга призводить до психічного та фізичного виснаження людини. Людина піддається лінивству, стає знеохоченою та нездатною до духовної боротьби. Святі отці називали нудьгу виснаженням та втомою душі. У смутку людина недооцінює могутності Господа, а в нудьзі – Його милосердя. Смуток змушує людину покладатися лише на власні сили, тимчасом як нудьга взагалі позбавляє надії. Святі отці називали нудьгу «бісом полуденним» (Пс 90, 6), який гасить наснагу до духовного розвитку людини. Згадаймо, що зробив молодший син у притчі про блудного сина. Початком повернення до рідної домівки стала згадка, що батько його любить! І нас усіх Отець Небесний також любить! «Бог бо так полюбив світ, що Сина свого єдинородного дав, щоб кожен, хто вірує в нього, не загинув, а жив життям вічним» (Ів 3, 16). Ми повинні завжди пам'ятати, що Бог нас любить, що ми Йому потрібні, що Він нам помагає кожної миті нашого життя, що Він нам усе пробачає (тільки цим ми не можемо ні нехтувати, ні зловживати).

Плоди покаяння

А тепер після щирого покаяння звернімо увагу на Христове служіння, яке є джерелом та основою нашого християнського життя. Допоможе нам у цьому щоденне читання Святого Письма та духовної літератури, до якої належать життя святих, твори отців Церкви та аскетичні твори, які сприяють становленню й розвитку особистості в благодаті Святого Духа. Отримуючи від Господа нашого Ісуса Христа милосердя, прощення, зцілення, ми відтворюємо їх у своїй щоденній діяльності, поширюючи милосердя Боже у світі.

Андрій ЛОЇШ Боже милосердя: як не впасти в крайнощі?//СЛОВО № 1 (65) 2016, с.25